

### ความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity)

- ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๕ ในเดือนตุลาคม ๒๕๕๒ ที่ชะอำ-หัวหิน เห็นชอบกับข้อเสนอของไทยเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องการเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (“enhancing” ASEAN Connectivity) เพื่อให้ประชาคมอาเซียนเป็นประชาคมที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน โดยที่ประชุมได้ออกถ้อยแถลงว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน และตั้งคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกัน
- ในอาเซียน (High Level Task Force on ASEAN Connectivity - HLTF-AC) เพื่อจัดทำแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกัน
- ในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity - MPAC) แบ่งเป็น ๓ สาขา ได้แก่
- (๑) ความเชื่อมโยงทางกายภาพ เช่น การสร้างถนน รางรถไฟ สะพาน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน และอื่น ๆ เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
  - (๒) ความเชื่อมโยงทางกฎระเบียบและการพัฒนา เช่น การปรับปรุงกฎระเบียบด้านการขนส่ง ศุลกากร ตรวจคนเข้าเมือง การค้าและการลงทุน ให้สอดคล้องกัน
  - (๓) ความเชื่อมโยงระดับประชาชน เช่น การท่องเที่ยว การสนับสนุนให้ประชาชนสามารถเดินทางไปมาหาสู่กันได้สะดวก การสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชน รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะและขีดความสามารถสอดคล้องกับความต้องการเติบโตทางเศรษฐกิจ

### แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity - MPAC) ฉบับแรก (ค.ศ. ๒๐๑๐ - ๒๐๑๕)

- แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกัน
- ในอาเซียน หรือ Master Plan on ASEAN Connectivity (MPAC) เป็นกลไกและกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนความเชื่อมโยงระหว่างกัน
- ในอาเซียน โดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๗ ในเดือนตุลาคม ๒๕๕๓ ที่กรุงฮานอย เวียดนาม ได้รับรองแผนแม่บทฯ ฉบับแรก หรือ MPAC 2010 เพื่อใช้เป็นพื้นฐานการเชื่อมโยงภายในอาเซียนและไปสู่นอกอาเซียนในอนาคต
- MPAC 2010 มุ่งขยายความเชื่อมโยงที่มีอยู่แล้วในภูมิภาค โดยเน้นการจัดการกับ “missing links” ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมการคมนาคมขนส่งหลายรูปแบบและระบบโลจิสติกส์ (๒) การปรับแก้กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกัน เพื่อสนับสนุนการสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีการไหลเวียนของการค้า การลงทุน และการบริการที่เสรี การพัฒนาฐานการผลิตและห่วงโซ่อุปทานร่วมกัน และการเคลื่อนย้ายแรงงานที่ส่งเสริมให้เศรษฐกิจของภูมิภาคเจริญเติบโตและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนอาเซียนโดยรวม (๓) การสนับสนุนให้ประชาชนไปมาหาสู่กันได้สะดวกและสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนผ่านการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว
  - อาเซียนได้ตั้งคณะกรรมการประสานงานอาเซียนว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกัน
- ในภูมิภาค (ASEAN Connectivity Coordinating Committee - ACCC) เพื่อติดตาม กำกับดูแล ผลักดัน และประเมินความคืบหน้า รวมทั้งระดมทุนการดำเนินการตาม MPAC โดยประสานงานกับผู้ประสานงานของประเทศสมาชิก (national coordinators) องค์กรรายสาขา (sectoral bodies) คู่เจรจาของอาเซียน และองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ACCC ประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิกอาเซียน ๑๐ ประเทศ (เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรประจำอาเซียน) และมีการประชุมร่วมกันปีละ ๓-๔ ครั้ง รวมทั้งมีกลไกหารือกับคู่เจรจาของอาเซียน ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน เกาหลี อินเดีย และสหภาพยุโรป

### Master Plan on ASEAN Connectivity 2025 (MPAC 2025) ฉบับปัจจุบัน (ค.ศ. ๒๐๑๖-๒๐๒๕)

- ACCC ได้จัดทำแผนแม่บทฯ ฉบับที่สอง (Master Plan on ASEAN Connectivity 2025 - MPAC 2025) ตามมติที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๕ ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๗ ซึ่ง ACCC เห็นพ้องให้ใช้ MPAC 2010

เป็นพื้นฐานในการพัฒนา MPAC 2025 โดยหลายประเทศเห็นว่า MPAC 2025 ควรเน้นประเด็นที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (pragmatic) ทั้งนี้ ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๘ ในเดือนกันยายน ๒๕๕๙ ที่เวียงจันทน์ สปป. ลาว ได้รับรอง MPAC 2025 เรียบร้อยแล้ว

- MPAC 2025 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ๕ ด้าน ได้แก่
  - โครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) เพิ่มการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและภาคเอกชนในแต่ละประเทศสมาชิก (๒) ส่งเสริมการประเมินผลและการแบ่งปันแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านผลิตภาพของโครงสร้างพื้นฐานในอาเซียน และ (๓) เพิ่มการใช้ต้นแบบของการพัฒนาเมืองอย่างชาญฉลาดในอาเซียน
  - นวัตกรรมดิจิทัล มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีของ MSMEs (๒) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนผ่านนวัตกรรมดิจิทัล (๓) พัฒนาข้อมูลแบบเปิดในประเทศสมาชิก และ (๔) สนับสนุนการบริหารข้อมูลระหว่างประเทศสมาชิก
  - โลจิสติกส์ไร้รอยต่อ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) ลดค่าใช้จ่ายของห่วงโซ่อุปทานในแต่ละประเทศสมาชิก และ (๒) พัฒนาความรวดเร็วและความน่าเชื่อถือของห่วงโซ่อุปทานในแต่ละประเทศสมาชิก
  - ความเป็นเลิศด้านกฎระเบียบ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) สร้างความสอดคล้องหรือการยอมรับร่วมกันของมาตรฐาน ความสอดคล้อง และกฎระเบียบข้อบังคับทางเทคนิคสำหรับผลิตภัณฑ์ในกลุ่มหลัก และ (๒) ลดมาตรการที่มีใช้ภายในซึ่งบิดเบือนการค้าในประเทศสมาชิก
  - การเคลื่อนย้ายของประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) ส่งเสริมให้สามารถเดินทางระหว่างกันภายในอาเซียนได้ง่ายขึ้น (๒) ปรับสมดุลของอุปสงค์และอุปทานของทักษะในอาเซียน และ (๓) เพิ่มการเคลื่อนย้ายนักศึกษาอาเซียน

### การดำเนินงานของไทย

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในฐานะประธานคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนขึ้น โดยปลัดกระทรวงคมนาคมเป็นประธาน คณะอนุกรรมการฯ และกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศเป็นฝ่ายเลขานุการฯ เพื่อเป็นกลไกภายใต้คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติในการผลักดันให้มีการปฏิบัติตาม MPAC 2025 โดยคณะอนุกรรมการฯ จัดประชุมเป็นระยะ ๆ เพื่อติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของไทยตาม MPAC 2025 และรายงานผลต่อคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ
- ในการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่ประชุมรับทราบถึงการที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยกับประชาคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมโยงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน โดยนายกรัฐมนตรีได้ย้ำถึงที่ตั้งของประเทศไทยที่เป็นแกนกลางของอาเซียนและเป็นจุดเชื่อมต่อกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ ในโอกาสเดียวกัน ที่ประชุมได้พิจารณาและมีมติมอบกรมอาเซียนทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานงานภาพรวมของการดำเนินงานตาม MPAC 2025 ในระดับประเทศ (National Coordinator) โดยประสานงานอย่างใกล้ชิดกับกระทรวงคมนาคม รวมทั้งร่วมกันกำหนดหน่วยงานหลักดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์ของ MPAC 2025 (National Focal Points)
- หน่วยงานหลักดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์ของไทยภายใต้ MPAC 2025 (National Focal Points) มีดังนี้
  - ๑) ยุทธศาสตร์โครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืน : กระทรวงคมนาคม
  - ๒) ยุทธศาสตร์นวัตกรรมดิจิทัล : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
  - ๓) ยุทธศาสตร์โลจิสติกส์ไร้รอยต่อ : กระทรวงคมนาคม
  - ๔) ยุทธศาสตร์ความเป็นเลิศด้านกฎระเบียบ : กระทรวงพาณิชย์
  - ๕) ยุทธศาสตร์การเคลื่อนย้ายประชาชน : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

- ในการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ที่ประชุมรับทราบผลการประชุม Forum on the Master Plan on ASEAN Connectivity (MPAC) 2025 Initiative and Project Concepts ระหว่างวันที่ ๑๒-๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และ ASEAN Connectivity Symposium ครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ กรุงมะนิลา ฟิลิปปินส์ ซึ่งได้เชิญประเทศคู่เจรจาของอาเซียนเข้าร่วมด้วยเพื่อหารือเกี่ยวกับการจัดทำโครงการต่าง ๆ และขั้นตอนการนำ MPAC 2025 ไปปฏิบัติ ตลอดจนผลลัพธ์และผลผลิตของ MPAC 2025

- ในการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ที่ประชุม (๑) รับทราบความคืบหน้าของการดำเนินการภายใต้ MPAC 2025 (๒) หารือเกี่ยวกับการจัดทำข้อเสนอโครงการของไทยด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อบรรลุลงในบัญชีรายชื่อโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานที่มีศักยภาพในอาเซียน รวมทั้งติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับความเชื่อมโยงระหว่างกัน ในอาเซียน และ (๓) หารือถึงประเด็นที่ไทยประสงค์จะผลักดันในกรอบความเชื่อมโยงระหว่างกัน ในอาเซียน ในปีไทยจะเป็นประธานในปี ๒๕๖๒

- กระทรวงการต่างประเทศเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม Symposium on “Fostering Regional Connectivity in the Indo-Pacific Region: Connecting the Connectivities” เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ ที่กรุงเทพฯ โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานไทยและองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ร่วมเป็นวิทยากร ได้แก่ สำนักเลขาธิการอาเซียน ธนาคารโลก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ Research and Information System for Developing Countries (RIS) ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) ธนาคารเพื่อการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเอเชีย (AIIB) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ Economic Research Institute for ASEAN and East Asia (ERIA) มีผู้เข้าร่วมจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ผู้แทนจากภาคธุรกิจการเงินและการธนาคารของไทย ผู้แทนจากประเทศสมาชิกอาเซียน และผู้สังเกตการณ์จากกลุ่มประเทศ East Asia Summit (EAS) โดยที่ประชุมให้ความสนใจและอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวางในด้านการส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างกรอบความเชื่อมโยงต่าง ๆ ในภูมิภาค ซึ่งเป็นเรื่องที่ไทยและอาเซียนน่าจะได้ประโยชน์

### สถานะล่าสุด

- ACCC ได้จัดการประชุม ACCC Stand-Alone Meeting on MPAC 2025 Implementation Arrangements เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๐ ณ กรุงจาการ์ตา อินโดนีเซีย โดยที่ประชุมได้มีมติกำหนด Co-facilitators เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ดังนี้

- โครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืน : มาเลเซียและฟิลิปปินส์
- นวัตกรรมดิจิทัล : อินโดนีเซียและสิงคโปร์
- โลจิสติกส์ไร้รอยต่อ : สปป. ลาว และไทย
- ความเป็นเลิศด้านกฎระเบียบ : บรูไนและกัมพูชา
- การเคลื่อนย้ายของประชาชน : เมียนมาและเวียดนาม

- ในการประชุม ASEAN Connectivity Coordinating Committee (ACCC) ครั้งที่ ๑/๒๐๑๗ ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๒ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ เมืองโซโล อินโดนีเซีย คณะผู้แทนไทยได้แจ้งเรื่องการกำหนดหน่วยงานทำหน้าที่ผู้ประสานงานระดับชาติ (National Coordinator) และหน่วยงานหลักในแต่ละยุทธศาสตร์ (National Focal Points) ของไทย

- ในการประชุม ACCC ครั้งที่ ๒/๒๐๑๗ และการประชุม ACCC + 1 ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ กรุงจาการ์ตา อินโดนีเซีย เพื่อติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงานตาม MPAC 2025 และการส่งเสริมความร่วมมือและโครงการต่าง ๆ ด้านความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนกับจีน เกาหลี และญี่ปุ่น ทั้งนี้ ทั้งสามประเทศมีความสนใจที่จะร่วมมือกับอาเซียนในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การท่องเที่ยว การศึกษา สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

- ในการประชุม ACCC ครั้งที่ ๓/๒๐๑๗ การประชุมกับประเทศคู่เจรจา (Dialogue Partners) และภาคีภายนอก (External Partners) ของอาเซียน รวมทั้งการประชุมระหว่าง ACCC กับสหภาพยุโรป ครั้งที่ ๒ (2<sup>nd</sup> ACCC-EU Meeting) ระหว่างวันที่ ๔-๕ ตุลาคม ๒๕๖๐ ณ กรุงมะนิลา ที่ประชุมรับทราบสถานะข้อเสนอโครงการของทั้ง ๑๕ ข้อริเริ่ม ภายหลังการประชุม Forum on MPAC 2025 Initiative and Project Concepts ระหว่างวันที่ ๑๒-๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ซึ่ง ACCC ได้ปรับปรุงโดยเพิ่มเติมข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ line agencies องค์กรรายสาขาของอาเซียน ประเทศคู่เจรจา/ประเทศหุ้นส่วน สถาบันวิชาการ และองค์การระหว่างประเทศ และดำเนินการขอรับความร่วมมือจากองค์กรรายสาขาที่เกี่ยวข้อง และประเทศคู่เจรจา และภาคีภายนอกของอาเซียน เพื่อผลักดันการจัดทำเอกสารแนวคิดโครงการ (project concepts) ก่อนนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอโครงการ (project proposals) เพื่อการหาทุนและเริ่มดำเนินโครงการต่อไป

- ACCC ได้จัด (๑) การประชุม Lead Implementing Body for Sustainable Infrastructure (LIB-SI) ครั้งแรก (๒) การหารือระหว่างการรับประทานอาหารกลางวัน (working lunch) สำหรับผู้แทน LIB-SI และ ACCC ในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๑ และ (๓) การประชุม ACCC ครั้งที่ ๑/๒๐๑๘ ในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑ ที่กรุงจาการ์ตา ที่ประชุมหารือเกี่ยวกับการขับเคลื่อนโครงการของข้อริเริ่มที่ ๑-๓ ภายใต้ MPAC 2025 ได้แก่ โครงการของข้อริเริ่มที่ ๑ “Establishing the Initial Rolling Priority Pipeline of Potential ASEAN Infrastructure Projects” โครงการของข้อริเริ่มที่ ๒ “Developing a Framework for Assessing ASEAN Infrastructure Productivity” และโครงการของข้อริเริ่มที่ ๓ “Study to Advance Sustainable Urbanisation in ASEAN” รวมทั้งรับทราบสถานะข้อเสนอโครงการของทั้ง ๑๕ ข้อริเริ่ม ซึ่งอยู่ระหว่างการปรับปรุง project concept ร่วมกับองค์กรรายสาขาของอาเซียน

- ล่าสุด ในการประชุม ACCC ครั้งที่ ๒/๒๐๑๘ ระหว่างวันที่ ๔-๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ที่กรุงจาการ์ตา ที่ประชุมติดตามพัฒนาการข้อเสนอโครงการของทั้ง ๑๕ ข้อริเริ่มภายใต้ MPAC 2025 โดยเฉพาะโครงการของข้อริเริ่มที่ ๑ “Establishing the Initial Rolling Priority Pipeline of Potential ASEAN Infrastructure Projects” ซึ่งธนาคารโลกอยู่ระหว่างรวบรวมข้อเสนอโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานจากประเทศสมาชิก เพื่อให้ธนาคารโลกดำเนินการคัดกรอง (screening) โครงการต่าง ๆ ว่า โครงการใดเข้าข่ายเป็นโครงการที่มีศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานในอาเซียน และโครงการของข้อริเริ่มที่ ๓ “Study to Advance Sustainable Urbanisation in ASEAN” ซึ่งสนับสนุนโดยออสเตรเลีย โดยมีผู้เชี่ยวชาญทำการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองที่ยั่งยืนในอาเซียน รวมถึงกิจกรรมและแผนการดำเนินการในแต่ละด้าน ซึ่งปัจจุบัน บ. AlphaBeta ได้จัดทำ Interim report เสร็จสมบูรณ์แล้ว ขั้นตอนต่อไป บ. AlphaBeta จะเริ่มจัดทำ Forum report ต่อไป รวมทั้งเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ MPAC 2025 ซึ่งได้จัดทำแล้วเสร็จ ทั้งนี้ เว็บไซต์ดังกล่าวจะนำออกเผยแพร่ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๓ ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ เพื่อเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการนำ MPAC 2025 ไปปฏิบัติ

\*\*\*\*\*

กองเศรษฐกิจ  
กรมอาเซียน  
สิงหาคม ๒๕๖๑